

Nul·la participació a nivell estatal i federal

La participació política de les dones indígenes a Mèxic és mínima, només arriba al 2 per cent, pel que és necessari fomentar la seva inclusió en els processos electorals, ha assegurat **Mirna Cunningham**, presidenta del Forum Permanente para las Cuestiones Indígenas de l' Organització de Naciones Unides(ONU).

En entrevista, la indígena miskita va assenyalar que Nacions Unides ha documentat la participació política dels pobles originaris, en particular de les dones, i en estudis recents confirma que la incorporació de les i els ciutadans indígenes en els sistemes de partits i altres formes de representació és encara una tasca pendent.

Cunningham va explicar que el Forum Permanente para las Cuestiones Indígenas, organitzacions de grups ètnics de Mèxic, dependències federals i el Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) fomenten la participació política de les indígenes a través d'investigacions realitzades a Mèxic, Guatemala, Nicaragua , Equador i Perú.

En aquests estudis Nacions Unides va trobar que la participació política de les dones que pertanyen a una ètnia en general és mínima, i limitada pels sistemes de partits.

"Definitivament és un tema que afecta tots els països on hi ha pobles indígenes, s'està treballant la capacitació i formació de dones, estem fent els primers passos i els estem donant enfrontant enormes barreres, però estem segures que amb la capacitat de les indígenes anirem endavant ", va sostenir.

Escassa presència

Mèxic: Les dones indígenes només arriben al 2 per cent a les diputacions

Escrit per Anayeli García Martínez, Mèxic. CIMAC / La Independent
dimarts, 21 de febrer de 2012 10:40

Segons dades del PNUD, a la Cambra de Diputats 1997-2000 només hi va haver dues legisladores indígenes: **Aurora Bazán**, pel PVEM, i **Soledad Baltasar**, pel PA. Hi va haver una senadora indígena,

Ciril

a Hernández

, pel PRI, del 2000 al 2006. Fins a 2008 no s'havia aconseguit aquest nombre d'indígenes en càrrecs legislatius a nivell federal, d'acord amb el mecanisme de l'ONU.

El PNUD precisa que el 2008, d'un total de 224 diputades locals a tot el país, només quatre van ser indígenes, és a dir, dels 32 estats només tres van tenir representació de dones indígenes en els seus congressos locals: Oaxaca, Poblà i Veracruz.

En aquest període dues indígenes d'Oaxaca van aconseguir arribar al Congrés estatal, una d'elles chontal zapoteca i l'altra de l'ètnia mixe, a Puebla i Veracruz van ser dues dones nahuas les qui van aconseguir un escó, que correspon al 2 per cent del total de diputacions .

A Oaxaca 430 municipis estan regits pel sistema de "usos i costums", tot i així només tres dones van obtenir el seu lloc per aquest sistema mentre que cinc més van ser electes pel sistema de partits polítics. En total, en el mateix període, hi va haver 1/8 per cent d'alcaldeses indígenes.

En el llibre "Los espacios conquistados: participación política y liderazgo de las mujeres indígenas de México", publicat pel PNUD, s'assenyala que fins al 2006, dels 570 municipis que conformen l'estat d'Oaxaca, únicament vuit estaven governats per una dona indígena.

En un cas més recent, cal destacar que **Eufrosina Cruz** es va convertir el 2010 en la primera dona indígena a ser presidenta del Congrés d'Oaxaca, assoliment que va aconseguir després de defensar de manera infructuosa el seu triomf en les eleccions per alcaldessa de Santa Maria Quiévolani, a l'octubre de 2008.

Mirna Cunningham confia que l'actual procés electoral al nostre país serveixi per obrir més espais a la població indígena. "El que jo trobo a Mèxic és que hi ha dones indígenes capaces, que han estat conduint processos importants organitzatius i que tenen tota la capacitat per ser candidates idònies", ha apuntat.

No obstant això ha lamentat que, com s'ha constatat en altres països d'Amèrica Llatina, són els grups de poder qui decideixen al final si elles poden ser o no candidates. "Tenim totes les condicions aquí a Mèxic, igual que en altres països de la regió, perquè hi hagi dones indígenes al capdavant de molts espais, esperem que es puguin ocupar", va sostenir la dona de l'ètnia miskita.

Va afegir que Mèxic ha de respectar la lliure determinació dels pobles indígenes i crear les condicions perquè la seva participació en l'àmbit polític deixi de ser un discurs i es transformi en polítiques públiques i accions concretes, en aquest cas, a favor de les dones que volen ocupar un càrrec d'elecció popular.